

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101007/B/2020/421000161364

Penzijne fondy

Bakalárska práca

2020

Martin Jurík

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Penzijne fondy

Bakalárska práca

Financie, Bankovníctvo, Investovanie

Financie, Bankovníctvo, Investovanie

Katedra bankovníctva a medzinárodných financií

Ing. Denis Matušovič, MSc.

Bratislava 2020

Martin Jurík

Ekonomická univerzita v Bratislave
Národohospodárska fakulta

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Martin Jurík
Študijný program: financie, bankovníctvo a investovanie (Jednoodborové štúdium, bakalársky I. st., denná forma)
Študijný odbor: ekonómia a manažment
Typ záverečnej práce: Bakalárska záverečná práca
Jazyk záverečnej práce: slovenský
Sekundárny jazyk: anglický

Názov: Penzijné fondy na Slovensku

Vedúci: Ing. Denis Matušovič, MSc.
Katedra: KBaMF NHF - Kat. bankovníctva a medzinar. fin. NHF
Vedúci katedry: prof. Ing. Eva Horvátová, CSc.
Dátum zadania: 15.02.2019

Dátum schválenia: 18.02.2019

prof. Ing. Eva Horvátová, CSc.
vedúci katedry

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa chcel pod'akovať vedúcemu práce Ing. Denisovi Matušovičovi, MSc za odborné vedenie, metodickú pomoc, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní záverečnej práce.

ABSTRAKT

JURÍK, Martin: *Penzijné fondy na Slovensku* – Ekonomická univerzita v Bratislave, Národohospodárska fakulta; Katedra bankovníctva a medzinárodných financií. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Denis Matušovič, MSc– Bratislava: NHF EU, 2019, s.40.

Cieľom záverečnej práce je zistiť ako funguje Penzijný fond na Slovensku. Zameriame sa na to ako fungujú dôchodkové piliere na Slovensku, ako by si ich mali ľudia na Slovensku nastaviť, a ako už ich majú nastavené. Záverečná práca je rozdelená na 3 kapitoly. Prvá kapitola je zameraná na teoretickú časť ohľadom penzijných fondov na Slovensku či už sa jedná o 1., 2. alebo 3. pilier. V druhej kapitole si určíme ciele a metodiku. V tretej kapitole som sa zameril na praktickú časť ohľadom penzijných fondov, prehľad sporiteľov, výskum a vyhodnotenie danej problematiky.

Kľúčové slova:

penzijný fond, 1. pilier, 2. pilier, 3. pilier, dôchodkový strop.

ABSTRAKT

JURÍK, Martin: *pension funds of Slovakia* – University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Banking and International Finance. – Thesis supervisor: Ing. Denis Matušovič, MSc – Bratislava: NHF EU, 2020, pp. 40.

The aim of the final work is found how pension funds works. We will focus how pension funds works in Slovakia, how people should have them set up and how they already have them set up. The final work is divided into 3 chapters. First chapter is focused on theoretical part about pension funds in Slovakia. In the second chapter we will determine the goals and methodology. In the third chapter I focused on practical part about pension funds, overview of savers, research and evaluation of the issue.

Key words:

pension fund, 1. pillar, 2. pillar, 3. pillar, pension ceiling.

Obsah

Úvod	10
1 Vývoj penzijného systému v Slovenskej Republike	11
1.1 1. pilier.....	11
1.1.1 Dôchodkový strop	12
1.1.2 Nevýhody 1. pilieru v Slovenskej republike	13
1.2 2. Pilier	14
1.2.1 Fázy starobného dôchodkového sporenia	14
1.2.2 Dôchodkové správcovské spoločnosti	15
1.2.3 Dôchodkové fondy	15
1.2.4 Výška a formy dôchodkov vyplácaných z 2. piliera.....	16
1.2.5 Žiadosť o dôchodok z 2. piliera	18
1.2.6 Príspevky na starobné dôchodkové sporenie	18
1.3 Centrálny ponukový informačný systém.....	19
1.4 3. Pilier	20
1.4.1 Fázy 3. piliera.....	20
1.4.2 DDS na Slovensku	21
1.4.3 Fondy DDS	21
1.4.4 Príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie	22
1.4.5 Dávky z 3 piliera.....	22
1.4.6 Žiadosť o výplatu dávok z 3. piliera	23
1.5 Výpočet dôchodku.....	23
2 Ciele a metodika	26
3.1 Počet vyplácaných dôchodkov na Slovensku.....	27
3.1.1 Počet vyplácaných starobných dôchodkov v rokoch	27
3.1.2 Priemerná výška starobného dôchodku.....	27
3.1.3 Dôchodky na Slovensku v číslach.....	28
3.2 Objem peňazí v dôchodcovských správcovských spoločnostiach	29
3.3 Objem peňazí vo fondoch druhých pilierov	30
3.4 Prehľad počtu sporiteľov v 2. pilieri	30

3.5 Prehľad sporiteľov v 2 pilieri podľa veku	31
3.6 Sporitelia 3 piliera	32
3.7 Výnosnosť 2 piliera	33
3.7.1 18 ročný zakladateľ	34
3.7.2 28 ročný zakladateľ	34
3.7.3 35 ročný zakladateľ	35
3.7.4 Vyhodnotenie	35
3.8 2 a 3 pilier v praxi.....	36
3.9 Porovnanie 2 a 3 pilieru.....	38
Záver.....	39
Zoznam použitej literatúry	40

Zoznam grafov a tabuliek

Graf č.1 Počet starobných dôchodkov na Slovensku v čase	27
Graf č.2 Priemerná výška starobného dôchodku	28
Tabuľka č.1 Dôchodky na Slovensku.....	28
Graf č.3 Objem peňazí v % správcovských spoločností	29
Graf č.4 Objem peňazí vo fondoch.....	30
Tabuľka č.2 Prehľad sporiteľov	30
Tabuľka č.3 Sporitelia podľa veku	31
Graf č.5 Počet účastníkov v %	33
Tabuľka č.4 18 ročný zakladateľ	34
Tabuľka č.5 28 ročný zakladateľ	34
Tabuľka č.6 35 ročný zakladateľ	35
Graf č.6 Výnos AXA indexu	36
Graf č.7 2 pilier SPF 2018	37
Graf č.8 3 pilier SPF 2018.....	37

Úvod

V mojej bakalárskej práci sa venujeme súčasnému stavu riešenej problematiky. Penzijné fondy sú jednou zo základných zložiek sociálneho modelu každého štátu. Dôchodkový systém určuje životnú úroveň čím ďalej tým väčšej generácií dôchodcov a tak ovplyvňuje výšku spotreby a fungovanie celého hospodárstva krajiny. Penzijné fondy majú veľký význam v živote každého jednotlivca. Občania štátov sa celý život zúčastňujú penzijných fondov či už keď pracujú alebo po ukončení svojej pracovnej kariéry v podobe poberania dávok. V mojej práci sa teda budem venovať všetkým penzijným fondom ktoré máme na Slovensku či už sa jedná o 1., 2. alebo 3. pilier. Pozrieme sa ako si nastaviť fondy na Slovensku a kde naopak majú sporitelia nedostatky. Vo väčšine prípadov na Slovensku nie je situácia okolo dôchodkov až taká ružová pretože nájde sa väčšie množstvo dôchodcov čo musia aj pracovať pre nízky dôchodok ktorý dostávajú od štátu. 2. pilier na Slovensku sa dostáva viac do povedomia ale však stále ľudia sporia v dlhopisových fondoch kde strácajú. Čo sa týka 3. piliera už je situácia taká že sa na aktuálnom trhu ho oplatí mať len v prípade ak nám prispieva zamestnávateľ. Preto už aj mladý ľudia by mali myslieť na svoj dôchodok a vytvoriť si svoj takzvaný pilier kde si budú sporiť do budúcnosti a využijú trh na zhodnotenie vzhľadom na to že sa jedná o dlhodobý horizont.

1 Vývoj penzijného systému v Slovenskej Republike

„Pred reformou z roku 2004 bol pôvodný penzijný systém v Slovenskej republike sa skladal z dvoch častí. Prvou bolo povinné dôchodkové zabezpečenie typu PAYG. PAYG bol priebežne financovaný a dávkovo definovaný systém. Občania si mohli ešte sporiť v doplnkovom dôchodkovom poistení, ktoré bolo založené na fondovom systéme. Každý občan mohol prispievať dobrovoľnou čiastkou na svoj účet, ktorý spravovala poisťovňa. Po odchode do dôchodku penzisti mesačne vyplácala penziu odvíjajúcu sa od výšky príspevkov, ktoré do daných fondov vložil. Penzijný systém spravovala do roku 1992 Slovenská správa sociálneho zabezpečenia. Od roku 1993 sa zabezpečovanie penzií prenieslo na zodpovednosť Národnej poisťovne, ktorá poskytovala aj zdravotné a nemocenské poistenie. Od 1995 spravovala systém Sociálna poisťovňa. Tento systém bol však podľa odborníkov nie moc efektívny. Hlavnými dôvodmi sú hlavne nepriaznivý demografický vývoj obyvateľstva na Slovensku, nepriaznivá bilancia Základného fondu dôchodkového zabezpečenia Sociálnej poisťovne a klesajúci pomer priemerného mesačného dôchodku k priemernej mesačnej mzde. Najväčším z týchto problémov je demografické starnutie populácie. Pôrodnosť detí na Slovensku klesá oproti minulosti a hlavne ľudia sa dožívajú stále vyššieho veku a toto je problém pretože klesá počet pracujúcich na penzistu. Po reforme sa v Slovenskej republike dôchodkový systém rozčlenil na tri už spomínané časti, takzvané piliere. (Kouřilová, V. 2008)“

1.1 1. pilier

„Systém dôchodkového poistenia, takzvaný I. pilier, je priebežne financovaný a dávkovo definovaný systém. Jeho podstatou je úzka previazanosť na ekonomickú aktivitu občanov a ich príjem. Prejavom výrazného prvku zásluhovosti v tomto systéme je prepojenosť výšky platieb do systému s výškou poskytovaných dávok. Nároky poistenca voči poistnému systému sa odvíjajú od zaplateného poistného, ktoré je hlavným zdrojom financovania systému dôchodkového poistenia. Dôchodkové poistenie tvoria dva podsystémy ktoré spravuje Sociálna poisťovňa. Konkrétne:

- starobné poistenie ako poistenie na zabezpečenie príjmu v starobe a pre prípad úmrtia

- invalidné poistenie ako poistenie pre prípad poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v dôsledku dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu poistenca a pre prípad úmrtia

Dôchodkové poistenie je povinné zákonné poistenie a účasť na tomto poistení vzniká oprávneným osobám priamo zo zákona. Zákon o sociálnom poistení však umožňuje aj dobrovoľné dôchodkové poistenie. Zo systému starobného poistenia sa poskytuje:

- starobný dôchodok
- predčasný starobný dôchodok
- vdovský dôchodok
- vdovecký dôchodok
- sirotsky dôchodok

Zo systému invalidného poistenia sa poskytuje:

- invalidný dôchodok
- vdovský dôchodok
- vdovecký dôchodok
- sirotsky dôchodok (MPSVR SR)“

Zamestnanec si platí do sociálnej poisťovne na dôchodkové poistenie 4% a na invalidné poistenie 3%. Zamestnanec platí do sociálnej poisťovne za svojich zamestnancov na dôchodkové poistenie 14% a na invalidné poistenie 3%. Čo sa týka SZČO tak do sociálnej poisťovne odvádza na dôchodkové poistenie 18% a na invalidné poistenie 6 %

1.1.1 Dôchodkový strop

„Od 1. januára 2020 nadobudol účinnosť zákon, ktorým sa mení právna úprava dôchodkového veku a ktorý stanovuje dôchodkový vek všetkým poistencom. Zákon bol prijatý na vykonanie ústavného zákona, ktorým sa zaviedla hranica, ktorú nemožno v súvislosti s určením podmienky veku potrebného na vznik nároku na primerané hmotné zabezpečenie v starobe presiahnuť. Tento zákon stanovil dôchodkový strop na 64 rokov tak pre mužov aj ženy. Tento dôchodkový strop sa bude týkať už ľudí narodených v roku 1966. Avšak dôchodkový strop sa nerovná dôchodkovému veku.

Takže v budúcnosti sa bude meniť dôchodkový vek pre matky podľa toho koľko detí vychovali. Dôchodkový strop poistenca je:

- 64 rokov
- 63 rokov a šesť mesiacov, ak je splnená podmienka výchovy jedného dieťaťa
- 63 rokov, ak je splnená podmienka výchovy dvoch detí
- 62 rokov a šesť mesiacov, ak je splnená podmienka výchovy troch a viac detí

Ľudia narodení od roku 1966 sa dostanú do dôchodku až po 64 rokoch teda ak sa nebude jednať o matky ktoré odchovali určitý počet detí. V prípade že matka odchová tri a viac detí tak môže ísť do dôchodku po 62 rokoch a šiestich mesiacoch.

Podmienka výchovy dieťaťa je splnená, ak sa poistenec osobne staral o dieťa:

- najmenej desať rokov
- najmenej päť rokov do nadobudnutia plnoletosti dieťaťa, ak sa poistenec začal o dieťa starať po dovŕšení ôsmich rokov veku dieťaťa
- od jeho narodenia do jeho úmrtia, ak dieťa zomrelo po dovŕšení veku šesť mesiacov; to neplatí, ak poistenec, podľa právoplatného rozhodnutia súdu, spôsobil smrť dieťaťa úmyselným trestným činom
- najmenej posledné tri roky pred dovŕšením dôchodkového veku poistenca

Za dieťa pri ktorom sa dá uplatniť podmienka výchovy dieťaťa sa považuje vlastné dieťa, osvojené dieťa alebo dieťa zverené do starostlivosti nahradzujúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu. (Zákon o sociálnom poistení)“

1.1.2 Nevýhody 1. pilieru v Slovenskej republike

V poslednej dobe najväčší problém tohto pilieru je hlavne demografická kríza. V roku 1948 bolo takmer 10 pracujúcich na jedného dôchodcu. Dnes sa táto hodnota pohybuje niekde na čísle 2-3 pracujúcich na jedného dôchodcu. Toto číslo sa znížilo z rôznych príčin ako sú napríklad zvyšovanie dĺžky života obyvateľstva, zníženie pôrodnosti alebo zvýšenie priemerného veku prvorodičky.

Stále je tu možnosť zmien čo sa týka odchodu do dôchodku ako sme zaznamenali od 1. januára 2020 a taktiež sa stále môžu zvyšovať aj odvody do sociálnej poisťovne.

Momentálna hodnota dôchodkového stropu je na úrovni 64 a ak sa prispôbíme niektorým krajinám z Európy tak táto hranicu už je teraz na úrovni 67 rokov.

Veľký problém hlavne pre obyvateľov je to že si stále myslia, že sa o nich štát postará a tak často nemyslia na svoj príjem v dôchodku. Dnešné dôchodky sa pohybujú na úrovni 50% z ich príjmu počas pracovného obdobia a ceny stále rastú hore.

1.2 2. Pilier

Starobné dôchodkové sporenie predstavuje kapitalizačný, takzvaný 2. pilier dôchodkového systému, ktorý je príspevkovo definovaný. To znamená, že výška dôchodkovej dávky bude závisieť od zaplatených príspevkov do druhého piliera a ich zhodnotenia. Prostriedky sporiteľov majú v správe dôchodkové správcovske spoločnosti DSS. Tento pilier spolu aj s 1. pilierom zabezpečujú sporiteľovi jeho príjem v starobe.

Vstup do druhého piliera je dobrovoľný a môžu do neho vstúpiť osoby mladšie ako 35 rokov. Po vstupe do druhého piliera sa ale toto dôchodkové sporenie stáva povinné a spolu s prvým pilierom tvoria základný systém dôchodkového zabezpečenia. Po vstupe do tohto piliera sa dôchodkové poistenie rozdelí na dve časti. V roku 2020 do prvého piliera odchádza 13% a do druhého piliera 5%. Táto hodnota sa ale bude časom meniť, hodnota príspevkov do druhého piliera bude väčšia. Z druhého piliera sa nedá vystúpiť.

Sporiteľ, ktorý sa rozhodne pre sporenie v druhom pilieri tak bude poberať dôchodok z dvoch zdrojov. Prvým bude primerane krátený dôchodok z prvého piliera, ktorý vypláca Sociálna poisťovňa a druhým bude dôchodok z druhého piliera, ktorého výška bude závisieť od zaplatených príspevkov ako aj ich zhodnotenia a od zvoleného spôsobu poberania dôchodku zo starobného dôchodkového sporenia. Do druhého piliera si sporiteľ môže prispievať aj dobrovoľné príspevky. Medzi veľkú výhodu druhého piliera patrí to, že aj v prípade smrti tieto príspevky pripadnú rodine alebo oprávnenej osobe poberania majetku určenú v zmluve.

1.2.1 Fázy starobného dôchodkového sporenia

- Sporiaca fáza – v tejto fáze si sporiteľ odvádza na jeho osobný dôchodkový účet spravovaný vybranou dôchodkovou správcovskou spoločnosťou časť povinných odvodov. V tejto fáze si sporiteľ môže meniť ako správcovsku spoločnosť tak aj fondy do ktorých mu budú odchádzať jeho odvody. Raz ročne si môže sporiteľ

zdarma požiadať v sociálnej poisťovni o akceptačný list a môže si zmeniť správcovskú spoločnosť. Do týchto fondov si môže sporiteľ dávať aj dobrovoľné príspevky.

- Výplatná fáza - v tejto fáze sa sporiteľovi zo zhodnotených príspevkov vypláca starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok a pozostalým sa môže vyplácať pozostalostný dôchodok. Podľa zvolenej formy výplaty dôchodku z druhého piliera, poberateľovi jeho dôchodok vypláca ním vybraná poisťovňa doživotný a dočasný dôchodok alebo DSS programový výber.

1.2.2 Dôchodkové správcovské spoločnosti

V súčasnosti máme na Slovensku 5 dôchodkových správcovských spoločností ktoré sa starajú o dôchodkové sporiace účty sporiteľov. Na Slovensku pôsobia spoločnosti:

- Allianz - Slovenská dôchodková správcovská spoločnosť, a.s.
- AXA d.s.s., a.s.
- DSS Poštovej banky d.s.s., a.s.
- NN dôchodková správcovská spoločnosť, a.s. (v roku 2019 sa zlúčila s AEGON d.s.s., a.s.)
- VÚB Generali d.s.s., a.s

1.2.3 Dôchodkové fondy

Dôchodkové správcovské spoločnosti investujú finančné prostriedky sporiteľov do garantovaných alebo negarantovaných dôchodkových fondov. Medzi garantované fondy patria dlhopisové. Do negarantovaných fondov patria akciové, indexové a zmiešané dôchodkové fondy. Typy Fondov:

- Dlhopisové garantované fondy – tieto fondy sú označené ako garantované a finančné prostriedky sporiteľov sú investované do dlhopisov. Väčšina ľudí až 71,4% je v tomto fonde k 22. januáru 2020 ale táto hodnota stále klesá. Pri tom tieto dlhopisové fondy nie sú pre sporiteľov výhodné hlavne keď sa jedná o mladších sporiteľov. Tieto fondy dokážu zarobiť okolo 2% a keď si od toho odpočítame ešte ročnú infláciu tak tu sporitelia strácajú. Tieto fondy sú výhodné keď sporitelia v najbližších rokoch pôjdu do dôchodku a preto aj správcovské spoločnosti menia pre ľudí z akciových fondov práve na tie dlhopisové aby ľudia

na konci svojho sporenia neprišli o väčšie množstvo peňazí ak by na trhoch došlo k výraznejšiemu poklesu. Po reforme z roku 2004 v tomto fonde nebolo až také veľké množstvo sporiteľov. Problém nastal v roku 2008 keď do platnosti prišlo zvýšenie ochrany majetku v dôchodkových fondoch a tak správcovské spoločnosti prehadzovali sporiteľov z akciových fondov do dlhopisových ak si sami nepožiadali o zotrvanie v akciovom fonde.

- Akciové negarantované fondy – fondy označené ako negarantované kde sa prostriedky sporiteľov investujú do akcií. Tieto fondy sú výhodne pretože dlhodobé investovanie do akcií sa oplatí a v druhom pilieri sú sporitelia aj cez 40 rokov takže ani kríza by nemusela znamenať pre nás problém naopak by nám mohla aj priniesť väčšie zisky. Týmto fondom sa momentálne darí čo aj ukazuje výsledok k 22. januáru 2020 kde za posledných 12 mesiacov akciový fond od Allinzu zaznamenal výnos v hodnote 21,74%. Tieto fondy majú aktívne riadenie na rozdiel od indexového kde je riadenie pasívne. Oplatí sa to najmä v čase, keď sa mimoriadne darí niektorému akciovému sektoru, alebo krajine. Vtedy môže zvýšiť podiel daných investícií vo fonde, čím zvýši výnos sporiteľov. Aktívne riadené portfólio sa oplatí aj vtedy, keď akciový trh dlhodobo klesá. V takom prípade môže správca znížiť podiel akcií vo fonde na minimum a tým limitovať dopad prepadu trhov na majetok sporiteľov.
- Indexové negarantované fondy – tieto fondy sú negarantované a tiež sú investované do akcií ale riadenie tu je pasívne. Tieto fondy vznikli od roku 2012 a v poslednej dobe sa im darí viac ako akciovým čo ukazuje aj výsledok k 22. januáru 2020 kde indexový fond od VÚB Generali zaznamenal za posledných 12 mesiacov výnos v hodnote 24,66 %.
- Zmiešané indexové fondy – fondy sú označené ako negarantované a v týchto fondoch sa investuje ako do akcií tak aj do dlhopisov. Tento fond nie je populárny na Slovensku keďže ma podiel na trhu len 1,1 %. Tieto fondy majú iba 2 dôchodkové správcovské spoločnosti a to NN a VÚB Generali.

1.2.4 Výška a formy dôchodkov vyplácaných z 2. piliera

„Výška dôchodkovej dávky z II . piliera závisí od:

- zaplatenej výšky príspevkov na starobné dôchodkové sporenie,
- dĺžky sporenia,
- veku odchodu do dôchodku

- miery zhodnotenia týchto príspevkov
- od zvoleného spôsobu poberania dôchodku starobného dôchodkového sporenia

Z druhého piliera sa vypláca:

- starobný dôchodok
- predčasný starobný dôchodok
- pozostalostný dôchodok vdovský, vdovecký, sirotsky

Formy výplaty dôchodku z druhého piliera:

- doživotný dôchodok
- dočasný dôchodok
- programový výber

Okrem toho, ak dovšíte dôchodkový vek, ale nebude Vám vyplácaný dôchodok z DSS, môžete si nechať priebežne vyplácať výnosy z investovania majetku v dôchodkovom fonde. Táto dávka však nie je považovaná za dôchodok. Ak sa rozhodnete pre poberanie starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku z DSS, vyplácanie tejto dávky bude pozastavené.

Sporiteľovi sa môže začať vyplácať predčasný starobný dôchodok ak:

- poberá predčasný starobný dôchodok z I. piliera vo výške 1,2-násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu,
- súčet predčasného starobného dôchodku z I. piliera a II. piliera je minimálne vo výške 1,2-násobku životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu.

Starobný dôchodok z II. piliera sa môže začať vyplácať sporiteľovi najskôr od prvého dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom sporiteľ dovšíl dôchodkový vek.

Podmienkou pre vyplácanie dôchodku formou programového výberu alebo dočasného dôchodku je, že súčet súm doživotne poberaných dôchodkov z I. piliera, výsluhových dôchodkov, dôchodkov z cudziny a doživotného dôchodku z II. piliera je vyšší ako referenčná suma.

Referenčná suma je priemerný mesačný starobný dôchodok zo Sociálnej poisťovne a je každoročne určovaná a zverejňovaná Sociálnou poisťovňou. Pre rok 2020 je táto suma určená vo výške 464,40€. (MPSVR SR)“

1.2.5 Žiadosť o dôchodok z 2. piliera

„O dôchodok môžeme požiadať v Sociálnej poisťovni alebo v dôchodkovej správcovskej spoločnosti, s ktorou máme uzatvorenú zmluvu. V prípade, že je sporiteľ poberateľom predčasného starobného dôchodku z prvého piliera, môže o predčasný starobný dôchodok z druhého piliera požiadať tak isto v Sociálnej poisťovni alebo v dôchodkovej správcovskej spoločnosti, s ktorou máme uzatvorenú zmluvu. V prípade, že ešte nie je poberateľom predčasného starobného dôchodku z prvého piliera, môže o predčasný starobný dôchodok z druhého piliera požiadať len v Sociálnej poisťovni.

Po požiadaní o dôchodok sporiteľ dostane všetky ponuky na dôchodok z druhého piliera v rovnakom čase v jednom dokumente listinnou formou alebo elektronicky. Ponuky budú zohľadňovať vek sporiteľa a výšku nasporenej sumy na jeho osobnom dôchodkovom účte. Sporiteľ bude mať 30 kalendárnych dní na to, aby si jednu z ponúk vybral a uzatvoril s poisťovňou, ktorú si sám vyberie, zmluvu o poistení dôchodku. Ak si v tejto lehote žiadny z predložených dôchodkov nevyberie, o dôchodok môže bezplatne požiadať kedykoľvek neskôr. (MPSVR SR)“

1.2.6 Príspevky na starobné dôchodkové sporenie

Príspevky na starobné dôchodkové sporenie sa delí na 2 časti. Jedna časť sú povinné a druhou časťou sú dobrovoľné príspevky.

Dobrovoľné príspevky sú tie príspevky ktoré si sporiteľ prispieva na svoje starobné dôchodkové sporenie. Ich výška je neobmedzená takže sporiteľ si sem môže prispievať toľko peňažných prostriedkov koľko chce. Avšak daňová výhoda ktorá súvisela s plateným dobrovoľných príspevkov skončila v roku 2016. Je ale na sporiteľovi či si bude prispievať dobrovoľne pretože dnes na trhu sa nájdu iné možnosti ako investovať svoje voľné peňažné prostriedky.

„Výber povinných príspevkov je centralizovaný a realizuje sa prostredníctvom verejnoprávnej inštitúcie - Sociálnej poisťovne, ktorá je povinná postúpiť ich sporiteľovej DSS, ktorá ich v podobe dôchodkových jednotiek pripíše na osobné dôchodkové účty sporiteľov v dôchodkových fondoch. Celková výška odvodov na starobné zabezpečenie, to znamená do I. aj II. piliera, je 18% z vymeriavacieho základu. (MPSVR SR)“ Od roku 2017 sa sadzba povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie každoročne zvyšuje o 0,25 %. Zároveň sa v danom období adekvátne znižuje výška odvodov na zabezpečenie z I. piliera. V roku 2020 je táto

sadzba 5% ktorá je odvádzaná do 2 piliera. Táto sadzba sa bude naďalej zvyšovať a mala by sa dostať zatiaľ až na hodnotu 7%.

Od dosiahnutia 52 roku života sa postupne začínajú presúvať peňažne prostriedky sporiteľa do konzervatívnych dlhopisových fondov avšak toto sa vzťahuje len na povinné príspevky sporiteľa. Peňažné prostriedky ktoré si sporiteľ prispieva dobrovoľne sa môžu investovať neobmedzene do akéhokoľvek fondu sporiteľa bez ohľadu na vek sporiteľa.

1.3 Centrálny ponukový informačný systém

„Sociálna poisťovňa zriadi a spravuje Centrálny informačný ponukový systém (CIPS), ktorý slúži na sprostredkovanie ponúk dôchodkov pre sporiteľov. Tento systém zabezpečuje transparentnosť sprostredkovania ponúk dôchodkov a znižuje administratívnu záťaž sporiteľa, ktorý dostane všetky ponuky na jednom mieste v rovnakom čase. Do tohto systému Sociálna poisťovňa, poisťovne a dôchodkové správčovské spoločnosti vkladajú údaje potrebné na určenie splnenia podmienok na výplatu dôchodku, na predloženie ponuky dôchodku a na bezpečný a efektívny prístup k dôchodku. Vďaka tomu si sporiteľ bude môcť rýchlo porovnať ponuky jednotlivých poisťovní bez toho, aby každú z nich osobne navštívil. Zavedenie CIPS umožnilo zakázať sprostredkovateľskú činnosť pri vyplácaní dôchodkov, čím sa zamedzuje vzniku jedného z najväčších nákladov vstupujúcich do ceny dôchodku. Rovnako pozitívny vplyv na výšku vyplácaných dôchodkov má aj stimulácia konkurenčného prostredia vyvolaná zavedením CIPS. Znížila sa tiež informačná asymetria medzi sporiteľom a subjektmi vyplácajúcimi dôchodky z II. piliera.

CIPS plní aj funkciu databázy údajov o dôchodkových príjmoch sporiteľov napr. pre posudzovanie nároku na dávku v hmotnej núdzi. Využitie tohto systému prostredníctvom Sociálnej poisťovne alebo dôchodkovej správčovskej spoločnosti je povinné a bezplatné pre každého sporiteľa žiadajúceho o dôchodok z II. piliera. Frekvencia vstupu nie je časovo podmienená. Sporiteľ ako výstup z tohto systému dostane ponukový list (poštou alebo elektronicky), v ktorom nájde všetky záväzné ponuky dôchodkov (vo všetkých jeho variantoch), ktoré mu za jeho nasporenú sumu dokážu poisťovne a DSS ponúknuť. Platnosť týchto ponúk je 30 kalendárnych dní od ich vyhotovenia. (MPSVR SR)“

1.4 3. Pilier

3. pilier – doplnkové dôchodkové sporenie ktoré je dobrovoľné a finančné prostriedky sú v ňom spravované doplnkovými dôchodkovými spoločnosťami DDS. Pomocou tohto doplnkového dôchodkového sporenia môže sporiteľ získať doplnkový dôchodkový príjem v starobe a taktiež aj doplnkový dôchodkový príjem v prípade keď sporiteľ ukončí výkon takzvaných rizikových prác. Vstup do tohto piliera je dobrovoľný ale aj povinný. Povinný je pre zamestnanca ktorý vykonáva rizikové práce. Musí do 30 dní od začatia výkonu práce uzatvoriť účastnícku zmluvu a jeho zamestnávateľ je povinný uzatvoriť zmluvu s DDS, ktorú si zamestnanec vyberie. Pre ostatných zamestnancov a osoby staršie ako 18 rokov je tento pilier dobrovoľný. Ak si chcú sporiť v tomto tretom pilieri tak si musia uzatvoriť zmluvu ale zamestnávateľ nie je povinný zamestnávateľskú zmluvu uzatvoriť.

1.4.1 Fázy 3. piliera

„V sporiacej fáze platia účastníci, prípadne zamestnávatelia za svojich zamestnancov – účastníkov, príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie, ktoré môžu účastníci investovať v jednom alebo viacerých príspevkových fondoch vybranej DDS. Prestup medzi jednotlivým fondmi v rámci jednej DDS pritom nie je spoplatnený.

- Za zamestnancov vykonávajúcich tzv. rizikové práce, ktorí majú uzatvorenú účastnícku zmluvu, platí príspevky zamestnávateľ, a to od prvého dňa výkonu danej práce. Zamestnanec počas obdobia vykonávania týchto prác príspevky môže, ale nemusí platiť.
- Ostatní zamestnanci si ako účastníci doplnkového dôchodkového sporenia platia príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie sami. Za týchto zamestnancov môže príspevky platiť aj ich zamestnávateľ, ak uzatvoril zamestnávateľskú zmluvu.

Vo výplatnej fáze sa po ukončení sporenia z doplnkového dôchodkového sporenia účastníkovi vyplácajú dávky . Aké dávky sa konkrétnemu účastníkovi budú vyplácať závisí aj od toho v akom období uzatvoril účastnícku zmluvu a či je jej súčasťou dávkový plán .

- Účastníkom, ktorí svoju zmluvu uzavreli od 1.1.2014 resp. podpísali dodatok k účastníckej zmluve, ktorým sa zrušil ich dávkový plán upravuje dávky, ktoré im môžu byť vyplatené zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení.

- Pre účastníkov, ktorí svoju zmluvu uzavreli do 31.12.2013 a súčasťou ich zmluvy je dávkový plán, sú dávky, ktoré im môžu byť na základe tejto zmluvy vyplácané, upravené v dávkovom pláne. Zmeny zákona ich dávky neovplyvňujú. (MPSVR SR)“

1.4.2 DDS na Slovensku

V súčasnosti máme na Slovensku 4 spoločnosti ktoré poskytujú doplnkové dôchodkové sporenie :

- AXA d.d.s., a.s.
- NN Tatra-Sympatia, d.d.s., a.s.
- Stabilita, d.d.s., a.s.
- Doplnková dôchodková spoločnosť Tatra banky, a.s.

1.4.3 Fondy DDS

„Každá DDS je povinná vytvoriť a spravovať jeden výplatný doplnkový dôchodkový fond a najmenej jeden príspevkový doplnkový dôchodkový fond.

Majetok výplatného doplnkového dôchodkového fondu môžu tvoriť len dlhopisové a peňažné investície a obchody určené na obmedzenie devízového rizika. Majetok príspevkového doplnkového dôchodkového fondu môžu tvoriť akciové, dlhopisové, peňažné a iné investície.

Pri rozhodovaní o výbere konkrétneho doplnkového dôchodkového fondu je vhodné porovnať investičnú stratégiu daného fondu s investičnými ambíciami konkrétneho účastníka. Zameranie a ciele investičnej stratégie doplnkového dôchodkového fondu sú uvedené v štatúte každého doplnkového dôchodkového fondu. Vo všeobecnosti možno povedať, že pri dlhšom období sporenia môže byť krátkodobá strata spôsobená investovaním do rizikovejších aktív, ako sú napríklad rôzne druhy akcií, v budúcnosti vyvážená podstatne vyšším výnosom. Naopak, pri kratšom období sporenia je vhodné zvažovať konzervatívnejšie investície do nástrojov ako dlhopisy prípadne nástroje peňažného trhu, ktoré sú síce typickejšie spojené s nižším výnosom, no tento fakt je kompenzovaný podstatne nižším rizikom straty.

Účastníci majú pre uľahčenie svojho rozhodovania k dispozícii kľúčové informácie doplnkového dôchodkového fondu, ktoré poskytujú záujemcovi o doplnkové dôchodkové sporenie alebo účastníkovi prehľadné základné informácie o príslušnom doplnkovom dôchodkovom fonde, ktoré sú nevyhnutné na to, aby záujemca alebo účastník mohol správne pochopiť povahu a riziká ponúkaného

doplňkového dôchodkového fondu a na základe týchto informácií potom prijať rozhodnutie o sporení.

Kľúčové informácie poskytujú DDS v listinnej forme na svojich pobočkách, ale aj v elektronickej podobe na svojich internetových stránkach. (MPSVR SR)“

1.4.4 Príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie

Sporiteľ si sporí finančné prostriedky v DDS s ktorou má uzatvorenú zmluvu a tá následne jeho finančné prostriedky investuje za účelom ich zhodnotenia. Nasporená suma závisí od prostriedkov ktoré účastník a jeho zamestnávateľ odvedli počas sporiaceho obdobia do vybranej DDS a od miery zhodnotenia. V účastníckej zmluve je dohodnutá suma príspevkov ktoré mesačne odvádza sporiteľ. Výšku ktorú odvádza zamestnávateľ je stanovená v zamestnávateľskej zmluve ktorá je uzatvorená medzi zamestnávateľom a DDS. Platenie príspevkov a ich výšku možno dohodnúť v kolektívnej zmluve alebo pri dohode zamestnávateľa so splnomocnenými zástupcami zamestnancov. Ak sa jedná o zamestnancov ktorý nevykonávajú rizikové práce tak zamestnávateľ si dohodne podmienky, výšku, lehotu splatnosti a spôsob platenia príspevkov za svojich zamestnancov. Avšak nie je povinný uzatvoriť zamestnávateľskú zmluvu. Pri zamestnancoch ktorý vykonávajú rizikové práce musí uzatvoriť zamestnávateľskú zmluvu a príspevok musí byť od neho aspoň 2% z vymeriavacieho základu zamestnanca alebo príjmu zúčtovaného za výplatu. Tento zamestnanec ale nemusí dávať príspevky.

1.4.5 Dávky z 3 piliera

„Účastníkom, ktorí uzavreli účastnícku zmluvu od 1.1.2014 (nemajú dávkový plán) sa z doplnkového dôchodkového sporenia vyplácajú:

- doplnkový starobný dôchodok, a to vo forme doživotného alebo dočasného doplnkového starobného dôchodku
- doplnkový výsluhový dôchodok, a to vo forme doživotného alebo dočasného doplnkového výsluhového dôchodku
- jednorazové vyrovnanie
- predčasný výber

Podmienky výplaty týchto dávok sú upravené v zákone č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Účastníkom, ktorí uzavreli účastnícku zmluvu do 31.12.2013 (majú dávkový plán) sa z doplnkového dôchodkového sporenia vyplácajú:

- doplnkový starobný dôchodok, a to vo forme doživotného alebo dočasného doplnkového starobného dôchodku
- doplnkový výsluhový dôchodok, a to vo forme doživotného alebo dočasného doplnkového výsluhového dôchodku
- jednorazové vyrovnanie
- odstupné

Podmienky výplaty týchto dávok sú upravené priamo v dávkovom pláne, ktorý je súčasťou účastníckej zmluvy. (MPSVR SR)“

1.4.6 Žiadosť o výplatu dávok z 3. piliera

„Účastník podáva žiadosť o výplatu dávok doplnkového dôchodkového sporenia v doplnkovej dôchodkovej spoločnosti, s ktorou má uzatvorenú účastnícku zmluvu. Žiadosť o výplatu dávok doplnkového dôchodkového sporenia obsahuje:

- meno, priezvisko a adresu trvalého bydliska účastníka
- druh dávky alebo dávok, ktoré účastník žiada vyplatiť alebo vyplácať, a ak ide o doplnkový starobný dôchodok alebo doplnkový výsluhový dôchodok, aj formu týchto dôchodkov (doživotný / dočasný)
- požadovanú výšku jednorazového vyrovnania vyjadrenú percentuálne alebo pevnou sumou, ak účastník žiada jednorazové vyrovnanie súčasne s doplnkovým starobným dôchodkom
- vyhlásenie účastníka, že je oboznámený s tým, že doživotný doplnkový starobný a výsluhový dôchodok sa nestávajú predmetom dedenia ak účastník žiada o prevod sumy zodpovedajúcej aktuálnej hodnote osobného účtu do poisťovne
- číslo účtu v banke alebo pobočke zahraničnej banky, na ktorý má byť dávka prevedená, ak účastník nežiada zaslanie poštovou poukážkou
- prílohy, z ktorých vyplýva preukázanie skutočností nevyhnutných na posúdenie splnenia podmienok vyplácania dávok (MPSVR SR)“

1.5 Výpočet dôchodku

„Vzorec na výpočet dôchodku:

$$SD = POMB \times ODP \times ADH$$

SD – priznaná mesačná suma starobného dôchodku

POMB – priemerný osobný mzdový bod

ODP – obdobie dôchodkového poistenia získané ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok

ADH – aktuálna dôchodková hodnota, ktorá sa každoročne upravuje v závislosti od medziročného rastu priemernej mzdy za tretí štvrtrok predchádzajúceho roka

Priemerný osobný mzdový bod sa určí ako podiel súčtu osobných mzdových bodov vypočítaných za jednotlivé kalendárne roky rozhodujúceho obdobia a obdobia dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období. Priemerný osobný mzdový bod sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor. Osobný mzdový bod sa vypočíta ako podiel osobného vymeriavacieho základu dosiahnutého poistencom v príslušnom kalendárnom roku a všeobecného vymeriavacieho základu za daný rok. Na určenie osobného mzdového bodu za posledný rok obdobia dôchodkového poistenia po vzniku nároku na starobný dôchodok sa použije všeobecný vymeriavací základ za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, za ktorý sa zisťuje osobný mzdový bod. Všeobecný vymeriavací základ je 12-násobok priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za príslušný kalendárny rok.

Obdobím dôchodkového poistenia je:

- obdobie povinného dôchodkového poistenia
- obdobie dobrovoľného dôchodkového poistenia
- obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok (§ 40 až 45 a § 101 zákona č. 328/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov)
- obdobie poberania invalidného dôchodku po 31. decembri 2007 do dovŕšenia dôchodkového veku alebo do priznania predčasného starobného dôchodku, ak invalidný dôchodok priznala a vypláca Sociálna poisťovňa
- obdobie, za ktoré bolo dodatočne zaplatené poistné na dôchodkové poistenie t. j. obdobie, kedy mala fyzická osoba prerušené poistenie, kedy bola zaradená do evidencie nezamestnaných občanov alebo sa sústavne pripravovala na povolanie štúdiom na strednej škole alebo na vysokej škole po dovŕšení 16 rokov veku (§ 142 ods. 3 zákona o sociálnom poistení)

- obdobie, ktoré bolo získané pred 1. januárom 2004 ako doba zamestnania a náhradná doba

Obdobím dôchodkového poistenia zamestnanca s nepravidelným príjmom nie je obdobie, v ktorom bol povinne dôchodkovo poistený a nemal vymeriavací základ na platenie poistného na dôchodkové poistenie. (§ 4 ods. 2 zákona o sociálnom poistení) Na účely nároku na dôchodok sa vyššie uvedené obdobia hodnotia zásadne len vtedy, ak za ne bolo zaplatené poistné na dôchodkové poistenie.

Dôchodková hodnota vyjadruje peňažnú hodnotu jedného osobného mzdového bodu. Dôchodková hodnota platná k 31. decembru kalendárneho roka sa upravuje od 1. januára nasledujúceho kalendárneho roka indexom, ktorý sa určí ako podiel priemernej mzdy zistenej za tretí štvrt'rok predchádzajúceho kalendárneho roka a priemernej mzdy zistenej za tretí štvrt'rok kalendárneho roka dva roky predchádzajúceho kalendárnemu roku, od ktorého sa dôchodková hodnota upravuje. Takto určená suma dôchodkovej hodnoty platí vždy od 1. januára do 31. decembra kalendárneho roka.

Aktuálna dôchodková hodnota, ktorá sa použije na výpočet dôchodkovej dávky, je dôchodková hodnota, ktorá platí v čase vzniku nároku na výplatu dôchodkovej dávky. (MPSVR SR)“

2 Ciele a metodika

Cieľom mojej práce bude využiť rôzne štatistiky ohľadne 1., 2. a 3. piliera ktoré si vyobrazíme na grafoch a v tabuľkách. Zameriame sa na rôzne štatistiky ktoré budú poukazovať na vývoj počtu dôchodkov, výnosnosť, priemernú výšku dôchodkov a rôzne iné.

Pri 1. pilieri sa zameriame na počet vyplácaných starobných dôchodkov. Konkrétne na to ako sa vyvíjal počet starobných dôchodkov v čase a taktiež aj na vývoj priemernej výšky starobného dôchodku v čase. Zobrazíme si aj počet všetkých dôchodkov ktoré sú vyplácané na Slovensku a ich priemernú výšku.

Ohľadne 2. piliera si zobrazíme na grafoch rôzne ukazovatele či už počet sporiteľov v druhom pilieri, počet sporiteľov podľa veku, objem peňazí v spoločnostiach a aj objem peňazí vo fondoch. Pri 2. pilieri si urobíme aj výskum ktorý nám poukáže na výnosnosť druhého piliera v rôznych fondoch. Pri výskume použijeme sporiteľa ktorý bude vstupovať do rôznych fondov vo veku 18, 28 a 35. Taktiež si pri druhom pilieri urobíme výskum v akých spoločnostiach si zakladali svoj druhý pilier klienti spoločnosti Sophistic Pro finance a.s. za rok 2018.

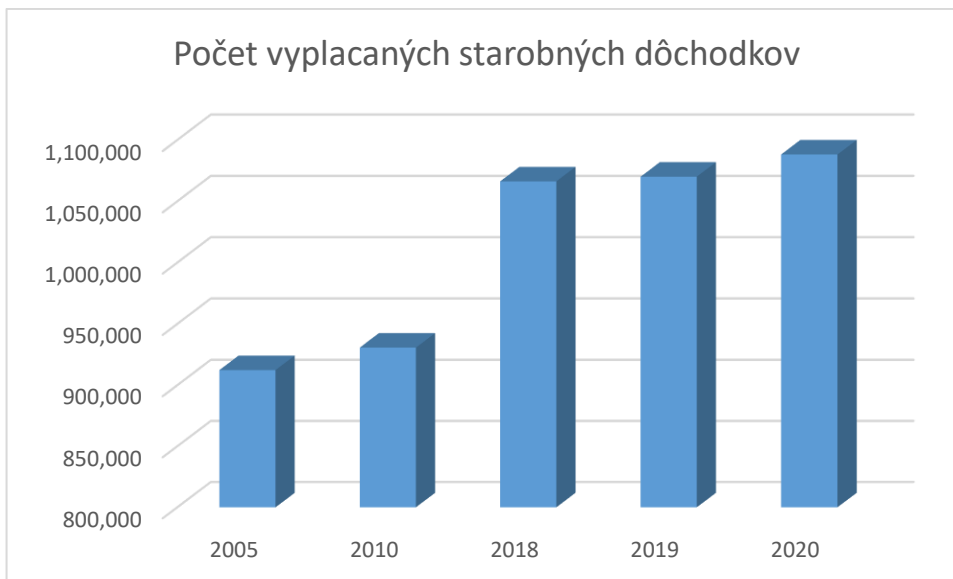
Ku 3. pilieru si vyobrazíme aké množstvo sporiteľov je v akých fondoch. Urobíme si taktiež výskum o tom v akých spoločnostiach si zakladali svoj tretí pilier klienti spoločnosti Sophistic Por finance a.s. za rok 2018.

Na záver si porovnáme 2. a 3. pilier, aké majú zhody a naopak v čom sa od seba líšia.

3.1 Počet vyplácaných dôchodkov na Slovensku

Podľa sociálnej poisťovne Slovenska evidujeme na Slovensku celkovo k 31. januáru 2020 1 408 789 dôchodcov. Počet celkovo vyplácaných dôchodkov na Slovensku je 1 745 759. Najviac sa prispieva konkrétne na starobný dôchodok kde to je niečo až cez milión z celkového počtu poberateľov.

3.1.1 Počet vyplácaných starobných dôchodkov v rokoch

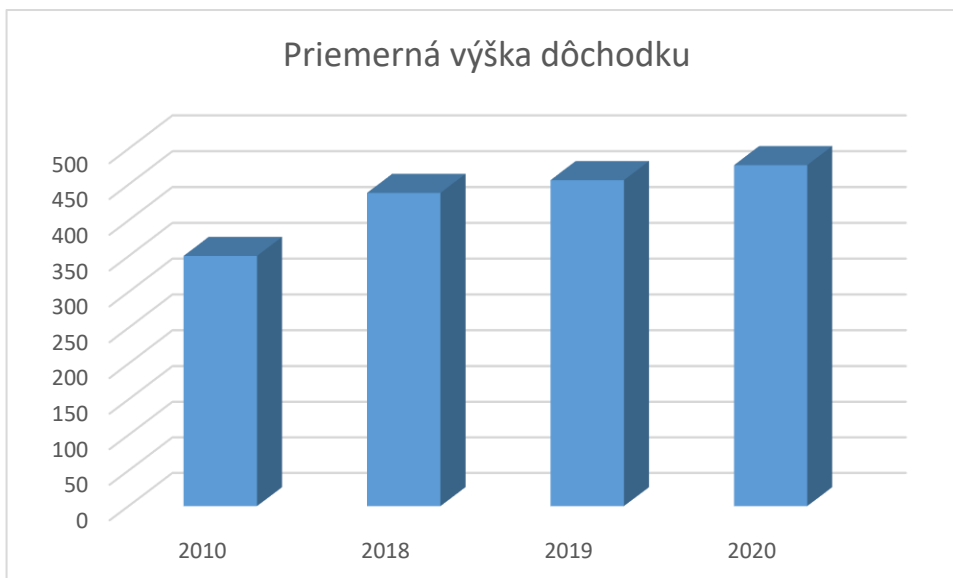

Graf č.1 Počet starobných dôchodkov na Slovensku v čase

Graf číslo 1. nám ukazuje ako sa vyvíjal počet vyplácaných starobných dôchodkov na Slovensku. Údaju sú zo sociálnej poisťovne a sú merané vždy ku 31. januáru daného roku. Jedná sa o roky 2005, 2010, 2018, 2019 a 2020. Ako môžeme vidieť tak počet vyplácaných starobných dôchodkov sa v čase zvyšoval. V roku 2005 to bolo 912 343 vyplácaných starobných dôchodkov a v tomto roku 2020 je už počet vyplácaných starobných dôchodkov na Slovensku 1 088 208. Takže za 15 rokov sa zvýšil počet starobných dôchodkov takmer o 20%.

3.1.2 Priemerná výška starobného dôchodku

Na Slovensku majú dôchodcovia často problém s výškou ich starobného dôchodku. Stažujú sa že ich starobný dôchodok je nedostatočný na prežitie. Na Slovensku určite nájdeme aj väčšie množstvo dôchodcov ktorý stále pracujú alebo si aspoň privyrábajú ľahšou prácou. Výška priemerného dôchodku na Slovensku je značne nižšia ako v západnejších krajinách Európy.

Graf č.2 Priemerná výška starobného dôchodku

Na danom grafe môžeme pozorovať údaje ktoré sa týkajú priemernej výšky dôchodkov na Slovensku. Údaju sú zo sociálnej poisťovne a sú merané vždy ku 31. januáru daného roku. V grafe sú spomenuté roky 2010, 2018, 2019 a 2020. Dnes v roku 2020 môžeme vidieť že priemerná výška dôchodku je 477€. V porovnaní s rokom 2010 kde táto hodnota bola 350 € sa dôchodok celkovo zvýšil o 36%.

3.1.3 Dôchodky na Slovensku v číslach

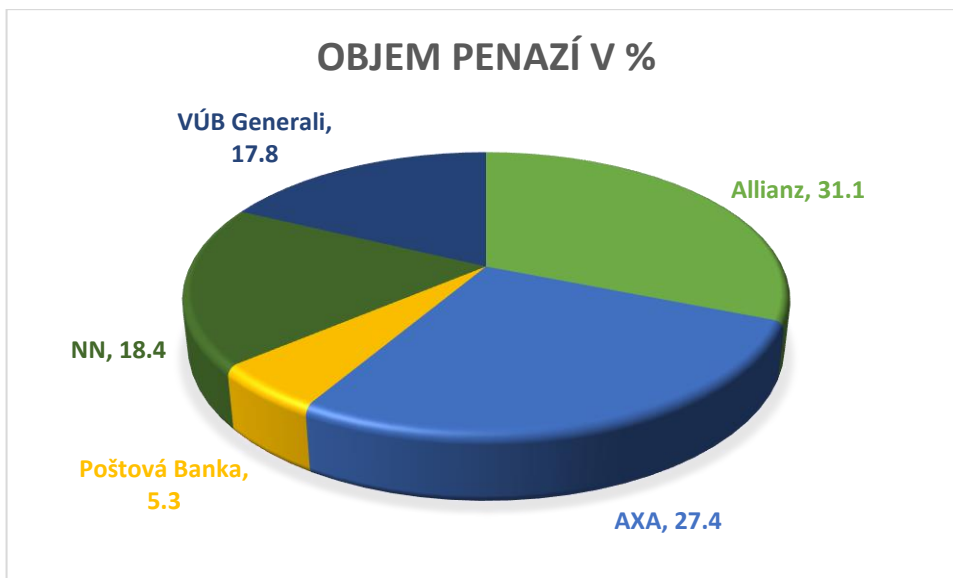
Typ dôchodku	Počet dôchodkov	Ø Výška dôchodku
starobný	1 088 208	477,14
predčasný starobný	13 004	444,41
invalidný	234 015	303,65
vdovský	292 648	271,01
vdovecký	49 452	215,31
sirotský	20 395	142,09
invalidný z mladosti	16 849	288,68
iný	1	2,9
manželky	241	19
sociálny	1 316	262,50
neprevzatý do evidencie	31	bez evidencie
do cudziny	29 599	bez evidencie

Tabuľka č.1 Dôchodky na Slovensku

Na slovensku máme rôzne typy dôchodkov a tabuľka číslo 1 nám ukazuje aké dôchodky máme, počet daných dôchodkov a priemernú výšku daných dochodkov. Údaje sú zo sociálnej poisťovne a vyhotovené k 31. januáru 2020. Najväčší počet dôchodkov

má určite starobný a je to konkrétne 1 088 208. Zaujímavé číslo nám určite ukazuje vdovský a vdovecký dôchodoch. Vdovských dôchodkov je až takmer o 250 tisíc viac ako vdoveckých. Je to hlavne spôsobené pretože muži sa priemerne dožívajú menšieho života ako ženy a preto je aj viac vdov ako vdovcov. Najväčší priemerný dôchodok má starobný kde poberatelia dostanú mesačne 477€. Hodnota priemerného invalidného dôchodku je určená z priemeru polovičného aj celého invalidného dôchodku. Priemerný invalidný dôchodok do 70% je v hodnote 216,12€ a ten nad 70% má hodnotu 391,17€.

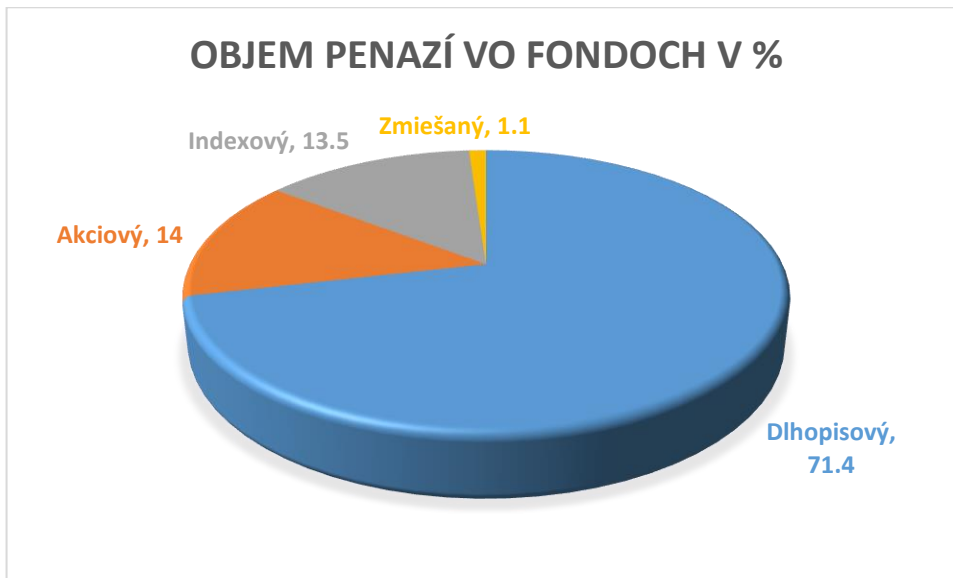
3.2 Objem peňazí v dôchodcovských správcochských spoločnostiach

Graf č.3 Objem peňazí v % správcochských spoločností

Už skôr sme si spomínali že na Slovensku máme 5 spoločností ktoré sa starajú o naše peniaze. Jedná sa o spoločnosti VÚB Generali, Allianz, NN, Poštová Banka a AXA. Ako môžeme vidieť na grafe tak najväčší objem peňazí v našej krajine má správcochská spoločnosť Allianz. Konkrétna hodnota peňazí na ich dôchodkových účtoch je 2 938 797 392,33 €. Najsilnejším konkurentom pre túto spoločnosť je na druhom mieste AXA a naopak najslabší konkurent ktorý má najmenší podiel na trhu je Poštová banka. Celkový majetok na dôchodkových účtoch je 9,45 miliárd eur. Tieto dáta sú zaznamenané z dňa 22.01.2020. Každopádne ešte uvidíme ako dlho bude spoločnosť AXA najväčším konkurentom spoločnosti Allianz pretože spoločnosť AXA oznámila že bude odchádzať zo Slovenského trhu.

3.3 Objem peňazí vo fondoch druhých pilierov

Graf č.4 Objem peňazí vo fondoch

Graf aktuálny k 22. januáru 2020 ktorý nám ukazuje objem peňazí vo fondoch znázornené v %. Patria sem fondy: akciové, indexové, dlhopisové a zmiešané. Najväčšia obľuba je v dlhopisovom garantovanom fonde. Indexové negarantované fondy a akciové negarantované fondy majú podobný pomer %. 1,1% percenta patrí zmiešaným negarantovaným fondom. V posledných rokoch ale ľudia prechádzajú z dlhopisových fondoch do tých akciových a indexových pretože v dlhopisových fondoch nie je až taký výnos ako vo fondoch akciových a indexových.

3.4 Prehľad počtu sporiteľov v 2. pilieri

Správcovská spoločnosť	Počet sporiteľov	Podiel v %
Allianz	462 018	29,5
AXA	384 759	24,6
Poštová Banka	115 244	7,4
NN	306 919	19,6
VÚB Generali	295 212	18,9
	1 564 152	100

Tabuľka č.2 Prehľad sporiteľov

V danej tabuľke môžeme vidieť prehľad počtu sporiteľov v druhom pilieri či už v numerickom alebo percentuálnom vyjadrení. Tieto hodnoty boli vygenerované k 31.12.2019 ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej Republiky. Najväčší počet spotrebiteľov má spoločnosť Allianz a jej podiel na trhu predstavuje 29,5%. Dalo by sa povedať že spoločnosti AXA, NN alebo aj VÚB Generali sú medzi ľuďmi obľúbené a každá z nich má podiel na trhu okolo 20%. Poštová banka zostáva v úzadí len so 7,4% na trhu a pravdepodobne to je spôsobené kvôli tomu pretože výkonnosť ich fondov oproti konkurencii je menšia.

K 31.12.2019 je celkovo na Slovensku evidovaných 1 564 152 sporiteľov v druhom pilieri. Tento počet na celkovom počte obyvateľov Slovenska predstavuje niečo okolo 28%. Ak odpočítame deti a ľudí čo už sú na dôchodku stále je počet ľudí čo sú v 2 pilieri nízky a mal by byť väčší. Veľké množstvo ľudí aj odstúpilo od 2 pilieru keď bol v minulosti očierňovaný a bola možnosť vystúpiť a v týchto rokoch ľudia boli skôr proti ako za vstup do tohto pilieru. Až za posledných 5 rokov by sa dalo povedať že 2 pilier sa vrátil opäť k obľube a ľudia do neho začali opäť vstupovať a už aj v skorom veku v niektorých prípadoch. Podľa mňa percento sporiacich v 2 pilieri by mal byť okolo 50% pretože ak to majú ľudia dobre nastavené môžu tu len získať.

3.5 Prehľad sporiteľov v 2 pilieri podľa veku

Veková hranica	Počet sporiteľov	Podiel v %
do 25	114 400	7,3
od 26 do 35	424 160	27,1
od 36 do 45	570 626	36,5
od 46 do 55	359 989	23
od 56	94 977	6,1
	1 564 152	100

Tabuľka č.3 Sporitelia podľa veku

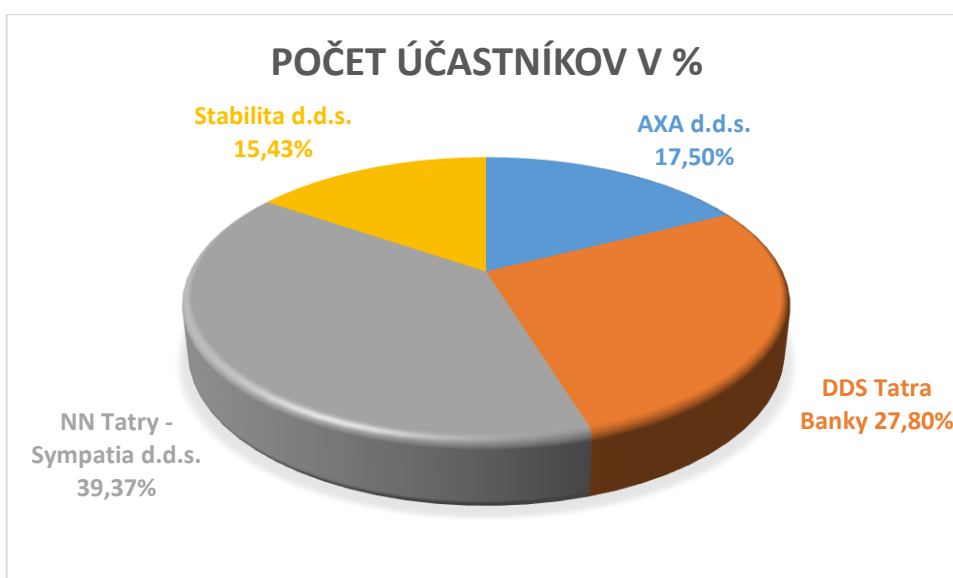
V tabuľke číslo 3. máme údaje o sporiteľoch v 2 pilieri podľa ich veku rozdelených do skupín. Tieto hodnoty boli vygenerované k 31.12.2019 ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej Republiky. Najviac sporiteľov nájdeme v skupine ľudí od 36 rokov do 45. Tvoria podiel až 36,5 % z celkového množstva sporiteľov.

Ak berieme v úvahu že investovanie nad 10 rokov do akcií prinesie investorovi výnos tak po správnosti sporiteľa do 55 rokov by mali mať svoje peniaze 2 piliera buď v akciových alebo indexových fondoch čo by predstavovalo až cez 90% sporiteľov v týchto fondoch. Bohužiaľ na Slovensku je stále ešte okolo 70% sporiteľov v dlhopisových fondoch a nastávajú situácie že dostanú menší dôchodok ako keby si všetko nechali v 1 pilieri pretože majú zle určené fondy.

Je logické riešenie ak sporiteľia 10 rokov pred tým ako pôjdu do dôchodku začnú svoje peniaze premiestňovať z akciových a indexových fondov práve do tých dlhopisových aby náhodou ak nastane recesia neprišli zbytočne o značnú časť výnosu ktorý im správcovské spoločnosti už zarobili. Dôchodkové správcovské spoločnosti takéto možnosti ponúkajú.

Ak sa pozrieme na skupinu do 25 rokov je tento podiel len 7,3% čo je málo. Áno sú tu deti aj študenti ktorý nemôžu mať 2 pilier pretože nepracujú ale z praxe viem že veľké množstvo nechce 2 pilier pretože nevedia čo to je, ich rodičia povedali že to nie je dobré síce to oni mali zle nastavené, načo už myslieť na dôchodok a podobné výhovorky. Práve táto skupina by mala mať hneď 2 pilier ako to je možné pretože môžu tu investovať peniaze v horizonte cez 40 rokov. Často sa ale stáva že to neriešia pri tom majú aj prácu po pri škole alebo idú hneď po strednej škole do zamestnania a neriešia to. Následne z praxe viem že sa potom vracajú keď majú 25 až 30 rokov že majú záujem o 2 pilier a stratia tak napríklad 10 rokov investovania ktoré mohli mať v indexových alebo akciových fondoch.

3.6 Sporitelia 3 piliera

Podľa ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej Republiky boli tieto hodnoty o účastníkoch 3 piliera vygenerované 31.12.2019. Podľa grafu č. 5. môžeme vidieť ako si sporitelia 3 piliera sporia v spoločnostiach. Konkrétne sa jedná o spoločnosti: NN Tatry-Sympatia, DDS Tatra banky, AXA a Stabilita. Najviac účastníkov zaznamenala spoločnosť NN Tatry-Sympatia d.d.s. a to konkrétne 39,37% čo predstavuje 327 334 účastníkov. Na druhom mieste sa umiestnila DDS Tatra Banky s 27,80 % čo predstavuje 231 772 účastníkov. Spoločnosti AXA a Stabilita sú na tom skoro podobne majú cez 15% účastníkov z trhu. Na Slovensku máme 833 596 účastníkov ktorý si sporia v tretom pilieri. Keď si to porovnáme s 2 pilierom je to skoro o polovicu menej. Celkove príspevky do všetkých spoločností k 31.12.2019 boli v hodnote 2 288,91 milióna eur. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky určilo aj počet poberateľov dôchodku z 3 piliera a k 31.12.2019 ich evidujeme 26 336.

3.7 Výnosnosť 2 piliera

V danej podkapitole sa pozrieme či sa vyplatí mať druhý pilier, či nestratíme ak investujeme do neefektívnych fondov, aký rozdiel nám urobí to kedy si založíme 2 pilier, koľko zarobíme viac oproti tomu keby máme len 1 pilier alebo naopak prerobíme. Zameriame sa na ľudí ktorý si založia 2 pilier v 18, 28 a 35 rokoch. Vypočítame aký výnos budú mať ak použijú indexový, akciový alebo dlhopisový fond. Budeme počítat s tým že hrubý príjem za celé obdobie zakladateľa bude 1 000 €, bude mať ukončené stredoškolské vzdelanie, výnos fondu bude určený podľa priemerného ročného výnosu od vzniku fondu a vzhľadom na to že indexové fondy sú tu krátko tak ich výkonnosť znížime o 30%. Budeme využívať konkrétne 5 fondov: AXA – indexový fond, VÚB Generali – indexový fond, Allianz – akciový fond, AXA – dlhopisový fond a NN – dlhopisový fond.

3.7.1 18 ročný zakladateľ

Vek	Fond	Výnos fondu	Dôchodok z 1 piliera	1 + 2 pilier	Rozdiel
18	AXA - index	8,26%	548 €	1 149 €	601 €
18	VÚB Generali - index	7,71%	548 €	1 033 €	485 €
18	Allianz - akcie	3,20%	548 €	563 €	15 €
18	AXA - dlhopis	1,59%	548 €	501 €	-47 €
18	NN - dlhopis	1,01%	548 €	484 €	-64 €

Tabuľka č.4 18 ročný zakladateľ

Tabuľka č. 4. nám zobrazuje 18 ročného človeka ktorý si založil 2 pilier. Predpokladaný dôchodok z 1 piliera keby nemal založení 2 pilier by bol 548 €. Ako môžeme vidieť tak indexové fondy a aj akciový fond nám priniesol zvýšenie nášho dôchodku. Indexový fond od spoločnosti AXA by nám mal priniesť zvýšenie dôchodku až o 601 € čo je zvýšenie viac ako o polovicu oproti bežnému dôchodku zo štátu. Akciový fond od Allianz nám prilepšil dôchodok o 15€. Ale dlhopisové fondy by znamenali pre nás stratu oproti štátnemu dôchodku. Dlhopisový fond od NN by nám znížil dôchodok na 484 € čo by znamenalo zníženie o 64 €.

3.7.2 28 ročný zakladateľ

Vek	Fond	Výnos fondu	Dôchodok z 1 piliera	1 + 2 pilier	Rozdiel
28	AXA - index	8,26%	549 €	797 €	248 €
28	VÚB Generali - index	7,71%	549 €	753 €	204 €
28	Allianz - akcie	3,20%	549 €	547 €	-2 €
28	AXA - dlhopis	1,59%	549 €	512 €	-37 €
28	NN - dlhopis	1,01%	549 €	502 €	-47 €

Tabuľka č.5 28 ročný zakladateľ

V tabuľke č. 5. máme údaje ohľadne 28 ročného človeka ktorý si založil svoj 2 pilier. Dôchodok predpokladaný zo štátu by mal byť vo výške 549 €. V tomto prípade už máme v kladných číslach len indexové fondy. Indexový fond od spoločnosti AXA nám prinesie najväčšie zvýšenie dôchodku a to o 248 €. Dlhopisové fondy by nám opäť znížili náš dôchodok a to najviac fond od spoločnosti NN. V tomto prípade by sa nám dôchodok ponížil z 549 € na 502 €.

3.7.3 35 ročný zakladateľ

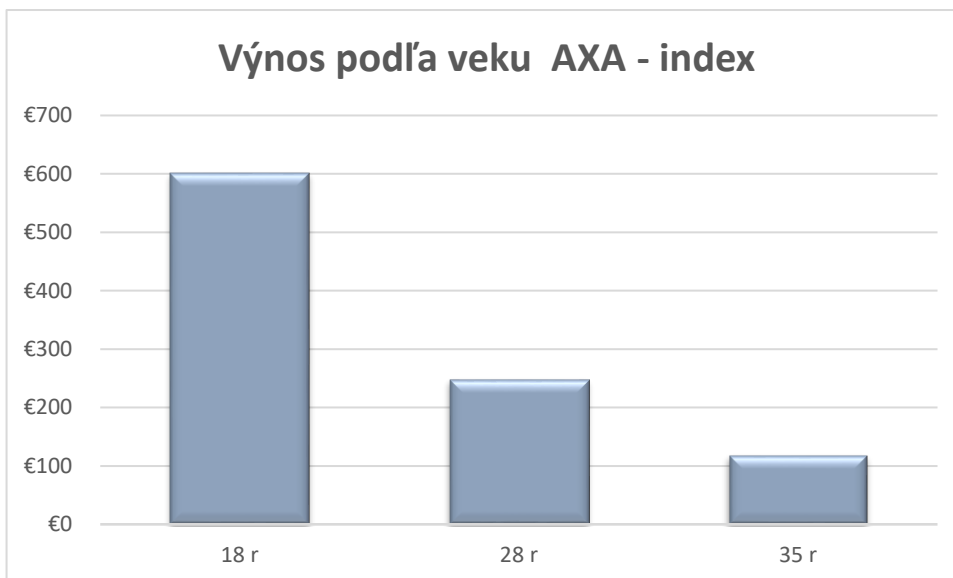
Vek	Fond	Výnos fondu	Dôchodok z 1 piliera	1 + 2 pilier	Rozdiel
35	AXA - index	8,26%	550 €	668 €	118 €
35	VÚB Generali - index	7,71%	550 €	648 €	98 €
35	Allianz - akcie	3,20%	550 €	542 €	-8 €
35	AXA - dlhopis	1,59%	550 €	520 €	-30 €
35	NN - dlhopis	1,01%	550 €	514 €	-36 €

Tabuľka č.6 35 ročný zakladateľ

V tabuľke č. 6. máme zobrazené údaje ohľadne 35 ročného človeka ktorý si založil 2 pilier. Jeho predpokladaný dôchodok od štátu by mal byť vo výške 550€. Indexové fondy nám opäť priniesli zisk pre sporiteľa. Najväčší zisk zaznamenala spoločnosť AXA s indexovým fondom a to zvýšenie dôchodku o 118 €. Naopak najväčšiu stranu zaznamenala spoločnosť NN s jej dlhopisovým fondom a to zníženie z 550 € na 514 €.

3.7.4 Vyhodnotenie

Podľa tabuliek č. 4., 5. a 6. môžeme vidieť že pri dobrom nastavení druhého piliera dosiahneme výnos. Indexové fondy nám zarobili vo všetkých 3 prípadoch a dalo by sa povedať že aj akciové fondy by nám mali zvýšiť dôchodok. Čo sa týka dlhopisových fondov tak nám vždy znížili dôchodok pretože tieto fondy nedokážu produkovať taký výnos ako akciové a indexové. 2 pilier pri dobrom nastavení nám určite zvýši náš dôchodok a ak sa staráme o to ako sa darí nášmu fondu môžeme získať viac peňazí zo sporenia v týchto fondoch. Každý rok si raz ročne zadarmo môžeme meniť náš fond a tak vždy môžeme mať naše peniaze v najvýhodnejšom fonde.

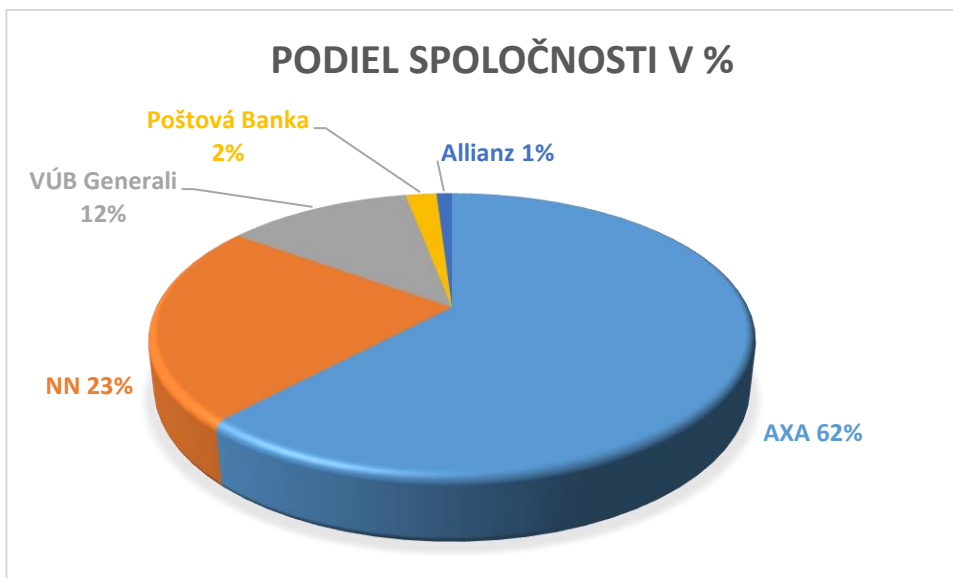
Graf č.6 Výnos AXA indexu

Na grafe číslo 6. vidíme ako sa nám oplatí spraviť si svoj druhý pilier čo najskôr. Je tu vidieť ako pracujú peniaze v čase. Človek ktorý si založil svoj 2 pilier už v 18 roku života tak mu to prinieslo najväčší výnos. Oproti sporiteľovi ktorý si založil svoj 2 pilier v 35 roku života zarobil značne viac. Zatiaľ čo 35 ročný sporiteľ si zvýšil svoj dôchodok o 118 € vďaka indexovému fondu od spoločnosti AXA tak 18 ročný sporiteľ si zvýšil svoj dôchodok až o 601 €.

Výsledky nám jasne ukázali to že 2 pilier sa nám vyplatí a čím skôr si ho založíme tým môžeme viac získať. Musím dať však pozor na to do akých fondov investujeme pretože nie každý fond nám prinesie výnos naopak nás môže pripraviť o naše peniaze ktoré by sme mali dostať v čase dôchodku.

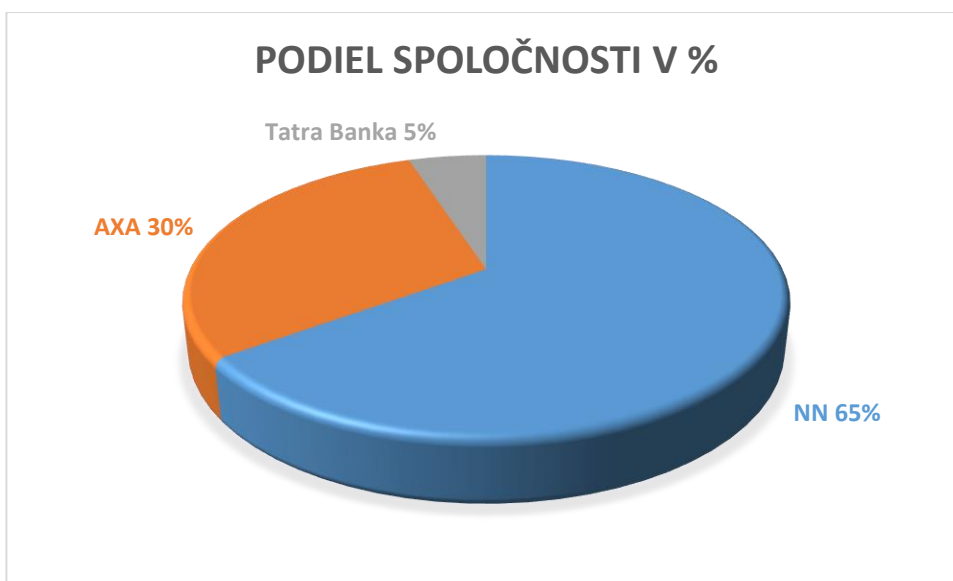
3.8 2 a 3 pilier v praxi

Vzhľadom na to že pracujem ako finančný poradca tak mi boli poskytnuté údaje spoločnosťou Sophistic Pro finance a.s. ohľadom toho ako si ľudia v poslednej dobe nastavujú svoj druhý a tretí pilier. Údaje sú zrkadlom roku 2018. Ako som už spomínal je veľmi dôležité ako si sporiteľ nastaví svoje fondy a tak sa snažíme nastavovať ľuďom zväčša výhodné fondy. Či už tie indexové alebo akciové a aj preto za posledné roky klesá množstvo dlhopisových sporiteľov na Slovensku ale stále je veľké množstvo Slovákov v tomto type fondov.

Graf č.7 2 pilier SPF 2018

Graf č. 7. nám udáva údaje o tom ako finanční poradcovia spoločnosti Spohistic Pro finance zakladali sporiteľom 2 piliere. Za rok 2018 bolo spoločnosťou vytvorených 718 kusov 2 pilierov. Všetky 2 piliere boli založené tak aby sporiteľ sporil v indexových alebo akciových fondoch. Najviac kusov 2 pilierov bolo vytvorených v spoločnosti AXA a to 446 kusov čo predstavuje až 62 % z celkového počtu. Je to aj preto že indexový fond od spoločnosti AXA je posledné roky najvýnosnejší. V spoločnosti NN bolo vytvorených 165 kusov, vo VÚB Generali 86 kusov, v Poštovej Banke 14 kusov a v spoločnosti Allianz 7 kusov.

Graf č.8 3 pilier SPF 2018

Graf č. 8. nám hovorí o tom ako finanční poradcovia spoločnosti Sophistic Pro finance zakladali 3 pilier sporiteľom. Celkovo bolo za rok 2018 spoločnosťou vyprodukovaných 251 kusov 3 pilierov. Najviac ich bolo vytvorených v spoločnosti NN a to 163 kusov čo predstavuje až 65% z celku. V spoločnosti AXA bolo vytvorených 75 kusov a v spoločnosti Tatra Banka 13 kusov. Z pohľadu finančného poradcu je 3 pilier výhodný ak sporiteľovi na 3 pilier prispieva aj zamestnávateľ. V prípade ak by si mal sporiteľ len sám prispievať do 3 pilieru tak by to pre neho nemuselo byť až tak výhodne na trhu máme iné možnosti ako zhodnocovať svoje peniaze výhodnejšie v čase.

3.9 Porovnanie 2 a 3 pilieru

Veľa ľudí na Slovensku si myslí že 2. a 3. pilier sú podobné veci avšak nie je to až tak. Hlavne čo majú spoločné že nám pomáhajú zlepšiť našu situáciu v dôchodkovom období. 2. pilier oproti 3. má obmedzený vstup pretože do neho môžeme vstúpiť len do veku 35 rokov. Do oboch pilierov si môžeme prispievať dobrovoľnými príspevkami. Čo sa týka 2. piliera hlavné príspevky tam idú z príspevkov z 1. piliera. Ak ma sporiteľ založený 2. pilier momentálne tam odchádza 5% z celkových 18% ktoré idú do sociálnej poisťovne. Pri 3. pilieri sú to vlastne peniaze na viac vzhľadom na to že tam nejdú peniaze z 1. piliera ale idú tam nové príspevky od zamestnávateľa alebo čisto len tie vaše príspevky ale ako sme si spomínali 3. pilier momentálne nie je vhodný ak by nám tam neprispieval zamestnávateľ. Pri výbere je tu tiež rozdiel vzhľadom na to že peniaze z 3. pilieru si môžeme aj vybrať ale pri tejto možnosti by sme prišli o časť nasporených peňazí.

Záver

Na Slovensku máme dôchodkový systém rozdelený do troch pilierov jedna sa o 1., 2., a 3. pilier. Stále viac obyvateľstvo starne a tak pribúda viac dôchodcov ktorí musia mať príjem aby prežili a tak sa stáva nastavenie dôchodkových systémov dôležitejšie. Od roku 2005 sa zvýšil počet dôchodcov až o takmer 20%. Dôchodkový systém sa nám stále zvyšuje a ak pôjdeme v trendoch západných krajín toto číslo môžeme očakávať až na hodnote 67 rokov. Priemerná výška dôchodku na Slovensku je 477€ a táto hodnota oproti západným krajinám je značne nižšia ale ceny tovar a služieb oproti západným krajinám nie sú až tak nižšie práve naopak v niektorých prípadoch aj vyššie.

2. pilier nám prináša možnosť zvýšiť náš príjem v dôchodku pri dobrom nastavení by nám mohol navýšiť náš dôchodok aj o polovicu. Až na pár problémov z minulosti je dobre nastavený a mal by ho mať každý. Avšak nastáva problém že ešte stále 70% sporiteľov spori svoje peniaze v dlhopisoch a tak je tu možnosť až zníženia výsledného dôchodku. Vzhľadom na to že sa jedná o investovanie peňazí z dlhodobého hľadiska tak by sporitelia mali využiť či už akciové fondy alebo indexové ktoré momentálne sú najvýkonnejšie. Tento pilier si môžeme založiť do 35 rokov ale odporúčam s tým začať čo najskôr.

3. pilier nám môže priniesť taktiež zvýšenie dôchodku. Tento pilier sa nám oplatí hlavne ak nám tu prispieva zamestnávateľ v rámci práce. Je tu možnosť ho mať aj bez tohto príspevku ale neodporúčam ho pretože výnosnosť fondov nie je až na takej úrovni aké môžeme získať na trhu inde.

Je otázne ako sa budú vyvíjať penzijné fondy na Slovensku, či už ich výška, odchod do dôchodku alebo či nevznikne aj nejaký nový pilier. Jedno je však jasne nastavte si svoj druhý pilier, ak je tu možnosť využite aj tretí pilier ak máte pri tom príspevok od zamestnávateľa a stále je tu aj možnosť pripraviť sa na odchod do dôchodku aj cez svoj osobný pilier pri ktorom využijete zhodnotenie na trhu a svoje voľne peňažné prostriedky. Čím skôr začnete myslieť na zabezpečenie sa v období dôchodku tým sa budete mať v čase penzie lepšie.

Zoznam použitej literatúry:

Autor: Kouřilová, V. (2008). Důchodová reforma na Slovensku: bakalárska práca.

Autor: Vladimír Bašičin (2005) – Kolektívne investovanie, podielové a penzijné fondy.

Autor: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej Republiky – 2. pilier – starobné dôchodkové sporenie, voľne dostupné na:

<https://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/dochodkovy-system/ii-pilier-starobne-dochodkove-sporenie/>

Autor: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej Republiky – 1. pilier – dôchodkové poistenie, voľne dostupné na:

<https://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/dochodkovy-system/i-pilier-dochodkove-poistenie/>

Autor: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej Republiky – 3. pilier – doplnkové dôchodkové sporenie, voľne dostupné na:

<https://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/dochodkovy-system/iii-pilier-doplnekove-dochodkove-sporenie/>

Zákon o sociálnom poistení, voľne dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/461/#,%20https://uzitocna.pravda.sk/dochodky/clanok.539308-dochodkovy-strop-64-rokov-a-penzijny-vek-nie-je-to-iste>

Autor: M. Káňa (2019) – indexové a akciové fondy si mnohý mýlia. Rozdiel v zhodnotení môže byť však markantný, voľne dostupné na:

<https://www.dsspabk.sk/infoservis/blog/indexove-a-akciove-fondy-si-mnohi-mylia-rozdiel-v-zhodnoteni-penazi-vsak-moze-byt-markantny/>

Autor: Sociálna poisťovňa – Štatistika, voľne dostupné na:

<https://www.socpoist.sk/646/1614s>

Autor: Peter Árendáš, Božena Chovancová, Vladimír Gvozdják (2017) – Dôchodkové fondy vo svete a na Slovensku